

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrate 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Po volitvah na slovenskem Štajerskem.

Vredni nasledniki v volitvah so bili predvčeranjem Kranjcem njih vrli bratje Štajerci. Tudi oni, kakor smo včeraj poročali, so zmagali z vsemi tremi narodnimi kandidati in sicer tako, da sta voljena dr. Vošnjak in Herman jednoglasno, a tretji kandidat v mariborskem, novopridobljenem okraju, baron Gödl z veliko častno večino 73 glasov.

Na Slovenskem Kranjskem in Štajerskem smo torej imeli mej osmimi volitvami na kmetih šest enoglasnih: Pfeifer, Obreza, dr. Vošnjak, Klun, Hohenwart, Herman (poslednjima sta manjkala le po dva glasa do jednoglasnosti), a dva druga okraja, kočevsko-trebanjski in mariborski smo Slovenci z ogromno večino sovražniku iz rok izpulili.

Dve tretjini slovenskih kmetijskih okrajev je volilo jednoglasno! V tem se ne more glede discipline noben narod in nobena dežela cele zdaj voleče Avstrije meriti z nami Slovenci! Mi moremo ponosni biti na svoj narod!

Nemci v Avstriji nam zmirom trobentajo, da so le oni politično zreli, da le oni so za rolo političnega vodstva. Ali le pogledajte razcepjenost, zmešnjavo njih volitev, njih programov, njih volilne discipline, kako razmršeno je pri njih skoraj povsod. Vodja njih stranke Herbst je propadel celo v tistem okraju, po katerem se kot poslanec imenuje in le sovoletči drugi okraj mu je do revne zmage pripomogel, a na Dunaji samem je drug vodja ustavoverne stranke minister Glaser čisto propadel!

In kaj je slovenski prosti narod tako di-

scipliniral, tako k jednodušnosti dovelo? Mar naši vspehi? Ne! S praznimi rokami se naši slovenski zastopniki morajo vračati iz zborov, nič jim v narodnem oziru dozdane vlade niso hotele dovoliti, a na tožbe o materijalnem zlu se nij odgovarjalo ni našim ni drugim zastopnikom. Lahko je narod navdušiti, če se mu gotovi vspehi njegove politične borbe pokažejo. Da pa borba brez vidnih uspehov v 18 letih ne opeša, temuč vedno bolj svoje moči koncentrira, kakor pri nas Slovencih — kaj je temu vzrok?

Pač le narodovo prepričanje, da se dela od naše strani za pravično in naravno reč, da gre za pošteno in narodno stvar, da nam gre, kar govorimo, iz srca in iz pameti. Narod vidi instinktivno, kdo mu je prijatelj, in zato gine število onih, ki so se v svojej lastnej domovini ponudili, udali in prodali tujcu ali potujčencu v službo in družbo!

Ta sijajni narodni volitveni izid, to narodovo neutrujenje za sveto našo narodno idejo (od katere nečemo nikdar odstopiti, dokler se njene terjatve v dejansko javno življenje pri nas ne uvedó) — to more vse požrtvovalne delavce za narodno misel, posebno pa óne naše narodne veterane, ki so v pretečenih letih mnogo za narod delali in trpeli, ki so v svojem trpljenju in navidezno ali momentanno brezuspešnem delovanju celo včasih obupavali, neizmerno veseliti in jih z velikim zadostjenjem napojevati. Taki volitveni uspeh, celó po političnih in narodnih neuspelih, morajo pa tudi našo izobraženo mladino, podraščajočo za prihodnost, z ónim delazmožnim idealizmom navditi, ki bode dozdej te žavno dovršeno trudapolno narodno delo dalje in višje dognal na čast in slavo Slovenstva

kot dela velicega Slavjanstva, in Slavjanstvu pravične Avstrije!

Program viteza Berkša

kandidata za južno-štajerska mesta se glasi:

„Ker stopam pred vas za mandat v državni zbor potezajoč se, to mi je dolžnost, označiti vam jasno c lje, katere imam pred očmi.“

„Meni se dozdeva, da je došel čas, ko se stranke ne bodo ločevale po narodnostih, ampak po gospodarstvenih in svobodnostnih načelih, — ker se bode obrnilo delovanje državnega zbora neovomno takoj h gospodarstvenemu razvijanju, tako menim, da se more to mirovno delo pospeševati samo s tem, ako vsa velika politiska vprašanja mirujejo vsaj do okrepitve v notranjem.“

„Radostno ponosno imenujem se državljana velike domovine Avstrije, óne iste Avstrije, katere pojem je jedno s pojmom vseh svojih narodov skupaj, imajočih jednake pravice ter jednake dolžnosti, katere morajo i zmirom imeti. — Denes, ko navdaje najsilnejši duh sprave in porazumljenja vse ljudi, denes, ko so naši češki sodržavljani na t m, da stopijo v državni zbor, denes ne zdi se mi pravi čas, postavljati osobito interese jedne same narodnosti v prvo vrsto. Ampak silno potrebno mislim da je denes to, da poiščemo óno široko podlogo, na katerej se morejo vse narodnosti zbrati. Ta podloga zdi se mi liberalizem, óni liberalizem, ki je sè svojimi pojmovi svobode, enakosti in bratimstva občna last vseh narodov na svetu; óni liberalizem, ki je popolnem pravičen tudi ónim, ki drugače govoré, drugače mislé in drugače verjejo.“

Listek.

Dopisi Stanka Vraza.

(Poslovenil A. F. Fekonja.)

II.

(Dalje.)

Dne 11. zopet sem zapustil Ribnico, akoravno s težkim srcem in sem se povrnil sem. No, premislivši, da mati Ilirija ima še mnogo otrok, katere moram obiskati in pozdraviti, pretrpel sem tudi to ločitvo. Čas leti brez obzira. Nabralo se je uže zopet 14 dnij tega meseca, a jaz sem še zmirom v Ljubljani. Imam pred seboj celo Gorenjsko in slovensko Koroško obhoditi. Za dva tedna dnij bode sejem (žegnanje, cerkvanje) na Bistrici na Ziljskem, kder bode i plesa i pésem i drugih na Olympične in Eleusinske igre spominjajočih zabav. Tam moram tudi jaz biti, šlo kakor mu drago. Ako Bog da in sreča junaška, to čem te prihodnji krat, dragi prijatelj, izpod Zilj-

skih lip pozdraviti prvega lipnja (junija). Dotle bodite zdravi, zdrav ti, zdravi i ostali brati Zagrebčani. Vaš

Stanko Vraz.

III.)*

V Jesenicah na Gorenjskem
dne 16. junija 1841.

Dragi Vekoslav!

Zopet sem se k Vam Zagrebčanom malo bliže primaknol. Včeraj sem bil še na Benetskem, a denes sem, hvala Bogu, zopet na brežinah zelene Save. V dveh dneh prešel sem pot od osem poš, a to, brate, vse peš razen poslednje poš. — A kateri bes je mene na Benetko odnesel? to bi ti, Vekoslav rad znal. Eto ti na kratkem, kde in kako. — Uže v Trbižu sem se bil poslovil z idejo, udariti v Rusko (kakor svet misli) t. j. v Rezijo. No, snidši se na srečo z Rezijansko

*) To pismo, kakor tudi brez dvojbe prejšnje, pisano je Vekosl. Babukiću, kateri ju je priobčil v „Danici ilirske“, bivši takrat nje urednik.

Prevoditelj.

jedno rodbino, katero sem bil vprašal, od kod je in kam gre? na odgovor: da so Rezijani. Začel sem jih takoj pragmatiki izpraševati, ter sem ti se, eto čudo, začel čuditi čudom nad tem čudnim jezikom, od katerega ti jaz, pismoučeni Slavjan malo da nijsem razumel besede. To ti mi se je preobrnola glava, in jaz sem odločil odpotiti se prek drevja in kamenja v Rezijo, do katere je bilo od onod še dobrih deset ur hoda. Zaupajoč na Boga in njegovo pomoč, otidem zjutra dan igrajočim srcem proti Pontebi. Znajoč samo nekoliko italijanski, prebil sem se vendar zmirom vprašajoč Furlane, kamo vodi pot v Rezijo. — Furlani so mi rekali: „Signor parla polito!“ Jaz ti nečem opisovati, kako sem prišel in kaj sem delal, to bodeš izvedel iz pisma, katero sem pisal prijatelju Ljud. Vukotinoviću on ti ga bode priobčil.*) Toliko ti samo še o Reziji pišem, česar v Vukotinovićevem listu

*) Vidi sledeči (IV.) dopis Ljud. Vukotinoviću, priobčen isto tako v „Danici“. Prev.

„Na tej podlogi snide se lahko velika avstrijska stranka narodov, samo ta bode mogla doseči velikih uspehov in odpraviti óno zlo, ki ga običajno imenujemo magjarstvo, in sicer na uspešnejši način, nego s kako preustrojitvo delegacij. Nesložni in razcepljeni pak bojujemo takov boj, čegar izid si lahko mislimo po izkustvih minolih let. Brezobzirno rečem, da se moramo samo v iskrenej zvezi — Nemci in Slovani — uspešno obrniti zoper magjarstvo. Skoraj vsi člani državnega ustavnega osnovnega zakona so objasnjeni s posebnimi zakoni, samo člen 19. ne. Da se odpravi tudi zadnje dvomljivosti, osnuti mora se o tem tudi zakon za izvrševanje, z odkritim prizadetjem, da se da vsem narodnostim polna jednako pravnost.

„Da se vstavne državne naredbe bolj priljubijo, mora volilna doba šest let znižati se na tri leta. Živahneje občevanje mej volilci in izvoljenimi, hitreje delovanje parlamenta koristilo bode celoti. A tudi demoralizujoč institut sistema volilnih mož mora izoginiti se načelu. „Vsem jednako pravo!“

„Ustavno zavest v narodu bomo ukrepili, ako tudi tu naredimo direktno volilno pravo odvisno od pravične razsojitve o plačevanju in oliku.

„Orijentnega vprašanja nijsmo mi spravili na dnevni red, drugi so je. Kako se mora naša država proti njemu postaviti, osobito gledé Bosne in Hercegovine, da ne bode stala samo na stališču prostega negiranja, ampak mora jasnega pogleda in dejanjsko poseči v bodočnost, to vedelo je prebivalstvo uže s početka, in denes vsi priznavajo dovršena uže dejanja. A dovoljeno je vprašanje, ali bi ne bilo mogoče za izpeljavo okupacije izvoliti družega časa, ako bi bil državni zbor v pravem času pretehtal uzroke, ker s tem prihranjenih bi nam bilo veliko tisoč življenj, veliko milijonov novcev, berlinski dogovor in konvencija?! Naš nalog je za bodočnost, da teško pridobljeno last ohranimo s kolikor mogoče majhenimi troškovi. Ta cilj mislim jaz da se lahko doseže v bodočnosti, ako se spojé politiške, sodniške in fiskalske oblasti.

„S tem mislim, da sem označil svoje stališče gledé velikih politiških vprašanj, ali vsa pozornost bodočega državnega zbora mora obrniti se v prihodnje gospodarstvenim reformam.

„Zadnje volitve v državni zbor so vršile

se mej velikim vtisom katastrofe leta 1873, gotovo s trdnim preverjenjem, da bodo izvoljeni vsi svojo moč zastavili za odpravljenje krize. A nij prišlo tako, mesto dovršenih dejanj, dajejo nam programi denes več dobrih — nakazov za bodočnost.

„V prvo vrsto postavljam jaz povzdigo produkcije in zagotovljenje trgovinskih potov, v prvo vrsto gojenje in razvoj industrije in kmetijstva. Ako obema tema pomagamo, oživeli bomo trgovino ter občenje, in utemeljili blagostanje meščanstvu.

„Bolj kakor vse drugo teži nas obvladaje prodaje žita skozi Ogersko. In vsled najnoveje colne politike v nemškej državi bode se veliko potov za izvožnjo žita ogerske in ruske vélike produkcije zaprlo. Vsled tega bode naš trg s tujimi izdelki prenapolnili in pretili našim zemeljskim pridelkom njihovej eksistenci. To isto veljá zaradi istih uzrokov o našej industriji, ki se bode hudo morala boriti z angleško konkurenco.

„Zato zdi se meni ukazana pred vsem stroga represivna naredba zoper najnovejšo nemško colno politiko.

„Reforma obrtskega reda zagotovila bode obrtu óno mirno razvijanje, katero je ta visoko važni stan izgubil vsled popolne obrtske svobode.

„Da bode pak moglo kmetijstvo, obrt ter industrija napredovati, skrbeti mora se, da se bodo v množini nakopičene glavnice obrnile zopet k izdelkom. In da se temu pot ogladi, je dolžnost državi postavljati v prvo vrsto bolj produktivne interese kmetijskih posojilnic in enakih zavodov, nego fiskalne, in to tembolj, ker so taki zavodi najuspešnejša sredstva zoper razširjevanje oderuštva. Samo ob sebi se razume, da se mora uvesti največja ščedljivost in odstraniti deficit. Ali ko bi se hotelo štediti tam, kjer gre za povzdigo pridelka, zapravljalo bi se državne moči.

„Pri posvetovanju brambovskega zakona bode gotovo mogoče dospeti velikih prihrankov. Jaz ne verujem, da bi mi moglo moje znanje in moja izkustva na polju vojaštva škoditi pri posvetovanju brambovskega zakona. Ako bi nastali kedaj v meni premisleki o dolžnostih ljudskega zastopnika in ónih uda c. kr. armade, to izjavim, da izstopim takoj iz c. kr. armade, kar uže zdaj smem storiti in vselej.

„Jako važne, kmetijstvo zadevajoče za-

kone reševal bode bodoči državni zbor, tako: izpeljava nalaganja davkov na podlogi novih vcenitvih zemljišč, zakon za zaprenje meje, da se goveja kuga ne zavleče, zakon o ribarstvu in gozdarstvu; gotovo, da tudi jeden zakon za zloženje raztresenih zemljišč, tudi subvencijske in stvari za obolišavanje. Dozdanje moje javno delovanje v interesu kmetijstva spodnjega Štajerja umirilo bo gotovo óne o mojej sposobnosti in volji, ki se živé od kmetijstva; in óni mestjanski volilci, ki ne stojé v dotiki s kmetijstvom, mi bodo pak pritrdili, da pri nas stvarno odvisi blagostanje mestov in trgov od blagostanja kmeta.

„Ako hočete možu zaupati, ki sicer v tej podobi stopi prvikrat pred vas, ki pak prebiva mej vami in nosi z vami jednaka bremena, potem prosim, da sprejmete zagotovljenje, da si tudi jaz ničesa družega ne prizadevam, nego opravičiti zaupanje svojih volilcev, ter da bodem vselej tačas, kadar ne bodo zadostovale moje slabe moči, poiskal si moči in poduka v volji narodovej, sredi mojih volilcev.

„Na tak način mislim, da bo posrečilo trudno delo, in združiti se čemo vsi v nerazrušljivej veri na boljšo bodočnost naše srečne in krasne domovine, združiti v klicu: Avstrija črez vse!

V Rifensteinu poleg Sv. Jurja meseca junija 1879.

Hugon vitez Berks.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. julija.

Pri **volitvah** 30. junija so nemški ustavoverci izgubili poleg vseh treh kranjskih mest tudi drugod še dozdanjega terena, namreč: v okrajih Wels - Gmunden je padel dr. Gross, star njih parlamentarec, in voljen je bil konservativec Falkenhayn. Dalje bil v Lincu poleg jednega liberalca voljen jeden konservativec Foltz.

Po računu „N. Fr. Pr.“ je ustavoverna stranka izgubila s 30. junijem 20 sedežev, pridobila je pa samo en sedež. Te izgube so se pa uže včeraj in predvčeranjem pomnožile na Štajerskem in na Moravskem.

Na zgorenjem **Štajerskem** so liberalni Nemci izgubili 2. julija tudi en sedež na konservativce.

Na **Dunaji** je pri ožjej volitvi mej dr. Hofferjem in ministrom Glaserjem minister Glaser padel.

Na **Moravskem** je 1. jul. padel ustavoverni minister Chlumetzky in na njega mesto je voljen Čeh Nedopil v litavskem okraju. Razen tega so bili voljeni moravski Čehi: Pražak, Šrom, Mezničnik, Kusy, Weber, Skopalik, Mikiška. Torej nemški ustavoverci so tudi tu en sedež izgubili.

Rusini pa so bili popolnem tepeni. Namesto 15 glasov imeli bodo kake tri, Poljaki pa namesto 44 okolo 60. Rusini so si te za nje britke zgube pač sami krivi, ker glasovali so za Lasser Auerspergovo vlado in gledali bolj za dobičke, stipendije svojim sinovom itd., kakor za politično vzgojo svojega naroda in za moževnost in samostalnost v političnem delovanju.

Vnanje države.

Iz **Carigrada** se piše: Rusi praznijo Rumelijo in Bolgarijo od svoje vojske in bodo te dežele uže ta mesec izpraznene. Rusija se torej podviza berlinski dogovor izvesti.

Poslanik grof Zichy ima nálog, novo konvencijo s Turčijo doseči, po kateri se uredi nova podloga za obsedenje Novega Pazarja po Avstriji.

Francoski „Gaulois“ je priobčil testament, katerega je naredil princ Lulu Napoleon predno je v Zuluško deželo odšel. V tem

nij, da sem prinesel tudi jeden evangelij: „Du o discipuli ibant ad castellum,“ katerega mi je prevel prečastni g. Odoriko Buttolo, župnik Rezijanski, Slavjan z dušo in telom, starec česti vreden, kateri je vedno govoril: „Mi smo vsi brati“, a na odhodu mojem malo da se nij razjokal vedno me objemajoč in poljubljaajoč. — Obečal mi je, da če i ostalo evangelje prevesti in meni v Zagreb poslati. — Vekoslav! ti se bodeš čudil, kadar ti jaz prinesem epimetra jezika od te slavjanske „terrae incognitae“. — Čudil se bode tudi gospod Šafařík nad to čudno čorbo od jezika.

Kaj vi delate moji dragi? — Jaz uže hrepenim po Hrvatskej in po pokoju. Potovanje ti, brate, nij za moje čudno srce. Žal mi je ločiti se, prvo: od bratov, s katerimi sem navajen šaliti se in živeti vsak dan; drugo: ločiti se od dobrih duš, s katerimi se spoznavam na potu. Jaz sem ti, brate, v večnej muki pri tem. Z druge strani zopet hlepenim zanesti se v raj domišljij, kar mi

pri tem neprestanem premenjavanju mest mogoče nij.

Zjutraj pojdem, ako Bog da (posebno Juppiter Pluvius, kateri me je uže denes trikrat pral, ne gledeč na to, da sem se uže o šestej uri dobro umil.) — zjutraj pojdem, pravim, v Bled in Bistrico, a za dva dni črez gore zopet v Koroško v Celovec, a od onod s prečast. in visokoučenim rodoljubom Jarnikom v Velikovec na granico Štajersko, kder bodeva čitala jeden stari napis, kateri je visoko v gori na velikanskem obtesanem kamenu in kateri je po mnenju g. Jarnika glagoljski.

Ako bode kaj znamenitega, to bodem vam uže od onod objavil. A od tam le pojdem v Štajer, prehodeč gore mej Koroško in Mariborom, da še tam nabere nekaj za mojo drugo knjigo narodnih pesem.

Vaša verna duša

Stanko.

(Dalje prih.)

testamentu princ postavlja za svojega naslednika bratranca prvega sina Plon-plona ali Jerōma, Viktorja Napoleona. V svojem testamentu pravi mladenič, da dokler bo kak Bonaparte, bode imela cesarska stvar prijatelje.

Dopisi.

Iz Kamnika 2. julija. [Izv. dop.] Naj bode dovoljeno priprostemu volilcu pisati — ne o politiki, ampak le o veselji, katero je nadvladalo včerajšnji dan občinstvo Kamniško. Okolo šeste ure zavihra slovenska zastava trobojnica na „Malem gradu“ in možnarji zagrmé v znamenje sijajne naše, tako uže zaželené — slovenske zmage! S tem trenutkom pa, kot da bilo zagorelo mesto zahrumi vse ljudstvo vkup, in gromeči „živio“-klici stresejo zrak nad Kamnikom. Tudi mi nijsmo zadnji!

Na „Malem gradu“ se tedaj še le počne življenje: grom za gromom odmeval je z griča doli črez polje in gori v planine; grom možnarjev pa je spremljal burni „živio!“ po vsacem poku, in vmes se je pevalo „Naprej zastave Slave!“ — Radostno so vršale rakete v zrak, takó, ko bi se prožile vnetih iz src vrlih Kamničanov narodnjakov, ter se stezale proti nebu, kot zahvaljujoč se, da smejo uže enkrat o tako sijajnem trenutku dvigati se proti zvezdam.

V prostorih naše čitalnice je tudi vse živo bilo.

Pozno v noč veselili smo se skupno, složni bratje narodne družine. Vse je navdajal vnet entuzijazem. Nij ga bilo srca mej nami, da bi kar ne trnilo v veselji, in kako bi tudi ne? — Z včerajšnjim dnevom odprla so se vrata v kako boljšo bodočnost. Duh miru in sprave plaval bode odslej nad prijaznim našim Kamnikom, in nij se več bati, da bi ga odgnala sovražna sapa.

Navdušene ovacije našega mesteca, katere so trajale v pozno noč, veljale so ob enem poleg druzega nam izvoljenca g. dr. Poklukarja tudi velečastitemu g. vitezu Schneidu, graščaku sosednje Zavorske graščine pri Kamniku, ter nenadno novoizvoljencu za središče slovenske domovine naše bele Ljubljane. Ljubljanska zmaga nas je tako veselila, kakor sama naša. On, g. vit. Schneid, je velezaslužen gospod za našo stvar, dasiravno imamo še malo časa čast ga poznati, ali spoštujemo ga vsi. V njem je zadobila Ljubljana, in sploh naša slovensko-kranjska domovina gotovo vrla zastopnika v državnem zboru, od katerega imamo Slovenci le dobrega pričakovati. Zatorej smo tudi njemu „živio“ klicali.

Iz Radovljice 30. junija. [Izviren dop.] Ko se je solca za oblake skril, ponehala je vročina. Jeli smo ložje dihati. Sprehajóči se v hladnem večernem zraku smo se pogovarjali o naši slavnjej zmagi. Kar na enkrat se začuje od daleč otel grom. Kaj je to? Zopet se ponavlja. Streljalo se je namreč na starem gradu „Wallenburgu“ poleg Radovljice na čast naše slavnjej narodnej zmage. Pravim na starem „Wallenburgu“. Zopet se čuje pok na pok. Sova, ki je skovikala v obzidji sivih skal, plaho sčči. Zidovje njegovo se stresa. Zopet pok in potres. Nekaj kamenov se odvali in pade ob obzidji na tla. Mislim sem: Pač so te zidali ti stari grad pradedje naši ubogi Slovenci v času, ko so bili še sužnji tujcev privandranih plemenitašev. Koliko grenkih solz je vmešano v tvojem osrčji. Denes pa gledajo tisti pradedje doli

iz visoc'h nebes na ta sivi grad, kjer se čuje pokanje možnarjev v znamenje, da njih otroci nijsó več sužnji. Otresli so jarem sužnosti in denes se menda v prvo čuje grom možnarjev z starega grada v znamenje slavne slovenske zmage nad nemškutarskimi sovragi. Kamen za kamenom se lušči od zidov starih gradov. Kolo časa jih uničuje. Morebiti zgine še jeden ali dva rodova in starih nemških gradov ne bode več pri nas Slovencih. Takrat bodo še le vso srečo uživali svobodni narodi in ponosno bodo v tej sreči in miru gledali tudi na vas, narodni volilci Radovljiški, kateri ste stali za našega domačega kandidata, kakor skála v sivem starem gradu. Slava vam! Sram naj bo pa one, ki so s tujcem držali in proti svojemu rodu glasovali.

Iz Idrije 1. julija. [Izv. dop.] Po nepoštenjej zmagi naših nemčurjev tu v Idriji samej, zbrale so se te duše v tukajšnej pivarni, in „gloria“ se je pela „državemu poslanecu“ Vesteneku. Okupirale so te tuje sirote nalašč mizo, pri katerej mej družimi navadno tudi neki narodnjaki obedujejo, in le ti so bili potisnjeni v kot — kajti denes praznuje se nemška zmaga Vestenekova! — Pred volitvijo naznanil je g. okrajni glavar Mahkot, katerega nepristranost se sicer mora obče priznati, naj bodo volilci o pravem času skupaj, ako pride do ožje volitve (mej dr. Poklukarjem in Vestenekom). Boben da bode dal signal. —

A celo popoldne so čakali ti zmage si svesti apostoli Dežmanovi in Vestenekovi na telegram in boben, pa tega neče biti. Na zadnje jim pride vendar uže preveč, da bi vedno pili in toastirali na „viktorijo“, preseló se iz pivarne na glavni trg in tam v krogu pričakujejo ónih vrst, katere jih bi nemško zveličale. Videvši uboge možičke tam pod pragom stati in gledati vedno na óni kraj, od koder mora priti sluga s telegramom, mi pridejo na misel pesnikove besede: „O Gott, wie lang ist doch der düstern stunden träger gang“ — kajti smilili so se mi, ker uro za uro so čakali, in še potem, ko jim je naš župan, vrli g. Val. Treven, pokazal telegram gosp. dr. Bleiweisov, da je kljub steroriziranej uhogej Idriji zmaga narodna na vseh linjah, nijsó hoteli iti narazen, tako da so okolo sedme ure bili razpodejeni po gotovej za nje strašnej novici, da je bil ves trud, vse letanje, vse pregovarjanje, vse Onderkovo puljenje volilnih listkov iz rok volilcev, vse zgodnjo vstajanje, vse obljubovanje, vse priduševanje, vse žuganje s pogubo in ob službo devanje, vse sedenje na Trčkovih žakljih, vse klicanje volilcev, vse moledovanje, vse sladkanje, vse, vse, vse — zastonj! — Oh, da bi bili videli vi g. urednik te naše grešnike iti po cesti proti nemčurskej gostilni necega dušmaka, kateri je bil pri vsej svojej strašnej budalosti in eminentnej nevednosti tudi podpisal reklamacijo, po katerej so si ravno ti matadorji, vzlasti zaradi tega, ker sta jo podpisala tudi dva jurista, hoteli pridobiti še dve verni duši, necega 20letnega fantalina in necega W., kar jim je pak popolnem izpodletelo, in so se blamirali, — vi bi bili videli, kaj se pravi: man soll den tag nicht vor dem abende loben.

Glava njihova, zloglasni in pri nas glavni ščuvár, Onderka, ta arogantni človek, je kar lezel, ravno da se je premikal, govoril nij nič, videl sem ga lastnimi očmi. Koliko nasilnosti in animoznosti je storil, da je večino Veste-

nekovcev prignal na volilno bojišče, in — oh! — zastoni! — Zastonj je bilo veselje, da poidejo „zum wilden See“ z godbo, cimbalí in trobentami, da tam popivajo šampanjca na slavno zmago Vesteneka.

„Wer nur diese 10 Slovenen sind“, je mož, špicljanja vaien, pred nekoliko ur dejal, da bi se lahko maščeval nad njimi. In zdaj srečuje Onderka tega ali ónega deseterih pošteniakov, ki ponosno glavo po konci nese in si misli na tihem: Sram te bodi človek in celo tvojo gardo, — zdaj vidiš, da z volilno goljufijo, kakor jo Onderka tira pri nas, se ne pride daleč. Pfui! — V Idriji ne bo miru, dokler je Onderka tu. On se briga le za nemškutarsko-politično ščuvanje. Reši nas od njega, o gospod!

Iz Novega mesta 1. julija. [Izv. dop.] Zmaga je naša! Ta klic se je razlegal včeraj po vsej Kranjskej. Tudi za Dolenjsko stran je bil ta dan najlepši dan. Mi Novomeščani sicer s svojim kandidatom grofom Margherijem sami nijsmo tukaj v večini, kajti tu se pri največjem trudu nij dalo necega ukoreninjenega pritiska — ki je ta pot imel 33, pišem: tri in trideset, hofratu Kromerju preprijaznih glav — zatreti, osobito, ker je prišlo še osemnajst meščanskih in družih privandranih mamelukov našim tujcem na pomoč. Pa česar nam 39 terim nij bilo mogoče, to so nam pripomogli naši slovenski bratje iz družih dolenjskih mest in trgov, da je tudi tu, hvala Bogu, nemškutarija ob tla. Odslej bo, če Bog dá, tudi pri nas bolje.

Naj mi bode dovoljeno, da se ohranijo zdanje volitve zgodovini, zabilježiti, kako se je tu pri nas od nemškutarske strani za Kromerja agitiralo. Zvonec sta nosila ritmajster „hofgarde“ Dejak in „hofadvokat“ dr. Škedel. Kdo bi se temu čudil, ako jeden „hof“ dela za družega „hof“ — in naša „hof“-Janeza vse žile napenjata za „hof“-Franceta, še celo, ko jima korajžo dajeta naš „Cene“ in naš „Pepe“, ki tudi mislita, da nijsa pod nič. Nemčurji imajo na svojej strani pa še druge vrste človeških bitij, — celó krasno-nežni (?) spol je nekoliko gorel in kopernel za starega ribniškega „hofrata“ in renegata Kromerja.

Dan volitev je prišel. Dasiravno se je toliko slišalo o uradniškej nevtraliteti, se vendar ista pri nas nikjer nij pokazala. Vsakateri šef je imel okolo sebe krdele svojih zvestih, le štirje od tukajšnjega uradništva se volitve nijsó udeležili. Pred volitvijo se je po pravih konstituirala komisija, katera je bila po očetovski skrbi našega nemčurskega mestnega odbora in vsled ravnanja g. c. kr. okr. glavarja — nemška. Od g. c. kr. okr. glavarja bi bili vsaj toliko takta pričakovali, da bi bil najmenj jeden ud narodne stranke v volilno komisijo poklican. — Šestero nemčurskih možakarjev si je še sedmega nemčurja v osobi „von Lehmana“ izvolilo — in ta je bil komisije predsednik. — Dalje jutri poročam.

Domače stvari.

— (Volitev v kranjskem vélikem posestvu) se je vršila včeraj Izvoljena sta baron Švegel, posestnik Grimščevega dvora pri Bledu in baron Tauferer. Kot slovenskega kmeta sin, slovenščine zmožen in celo nekdanji slovenski dopisnik „Novc“ iz Egipta, Švegel, nij našej in svojej slovenskej narodnosti nikakor sovražen, me-nimo celo da je prijazen. Torej smo s tem

poslancem za zdanje razmere lahko zadovoljni. Kar se tiče drugega izvoljenca, barona Taufereja, ima le to zoper sebe, da je znanec in protežiranec Vestenekov bil. Ali ker Vestenek tako iz naše dežele, kjer je toliko zdradbe delal, skoro otide kam drugam mej Nemce, in ker bode v rajhsratu najbrž lepo z vladno glasoval, nu, ne ljutimo se tudi baš nič zaradi njegovega izbora. On nij dosti ali pa nič slabši, pa tudi nič boljši (kar se tiče našega narodnega stališča), kakor je bil protikandidat mu, minister Horst, ki je propadel. — Če prav Hohenwart nij zmagal (imel je le 33 glasov proti 60, ker nekateri naši velikoposestniki so si dali od protivnikov pred nosom pooblastnice pobrati, drugi so se dali od fanatično strastnega Nemca barona Apfaltrerna sterorizirati) nas vendar silno veseli, da so oni velikoposestniški fanatiki propali, ki so hoteli kandidirati Dežmana in Vesteneka. Zbali so se lastne stranke, ki je žugala v protivni Hohenwartov tabor preiti, če se postavi tako radikalna zagrizenca za kandidata, kakor sta Dežman in Vestenek, katera sta vrhu vsega še tudi v mestih propala, a prvi, Dežman, je celo propal prav za prav tudi uže na kmetih, ker si na Dolenjskem niti upal nij več kandidirati! Torej glavni vodja dozdanjega nemčurstva na Kranjskem, Dežman, je letos propal prav za prav v vseh treh volilnih kurijah: na kmetih, v mestih in velikem posestvu! Na zadnje se vendar vsi grehi maščujejo! S tem rezultatom bodimo za zdaj Slovenci zadovoljni. Stvar pa bode napredovala. Začetki so dobri. Pogum in podvojeno delo naj živi!

— (Ljubljanski mestni zbor) ima drevi ob petih popoldne sejo. Na dnevnem redu je mej družim poročilo o novo urejenem ogledovanju mrtvacev.

— (Iz seje „Glasbene Matice“) dné 2. t. m. Navzočnih je 7 odbornikov in predsednik. Na dnevnem redu je stalo: Volitev podpredsednika in tajnika, za katera sta bila izvoljena gg. Stegnar in Valenta. Temu je sledil razgovor o transskripcijah narodnih pesnij za glasovir, in je poročal g. Stegnar, da on misli na g. D. Fajglja, ki bi to stvar uredil. Gospod Hlavka omenja, da mora tako vazno delo dobiti strokovnjak v roke, ker „Glasbene Matice“ izdaja pesnij pride vsem slovanskim rodovom v roke. Gospod Stegnar je na to povedal, da g. Fajglj nij svojevoljen in da pripusti, da bi se njega skladbe i popravile v oločenem slučaju. S tem odgovorom se je bil odbor zadovoljil. Gosp. blagajnik je poročal, da društveno premoženje bo v 14 dneh na razpolaganje, in zato se sklene, da ima odbor v 14 dneh zopet sejo. Daljši razgovor prouzročile so A. Lebanove skladbe, katere je njega brat poslal „Matici“ za tiskanje, a z določenim pogojem, da se morajo tiskati nespremenjene in v jednom zvezku. Gospod Hlavka stavi pri tej točki predlog, da naj se preide na dnevni red, kateri predlog je pa bil zavržen, in je odbor sklenil, da se ima o tem artistični odbor o prihodnji seji izraziti. Za arhivarja je bil voljen g. Oblak, v artistični odsek pak gg. Valenta, Stegnar, Majer, p. A. Hribar in Hlavka. Seja se potem zaključila.

— (Velik požar.) Iz Sódražca se nam piše 1. julija: Pogorelo je 30. junija v Kračalah, vasi Sódraške fare, 10 kmetov z 21 poslopji. Ogenj se je prikazal o 1/2 11. uri dopoldne v necem skednji, in v poldrugi

uri je bilo vse vpepeljeno. Rešiti nij bilo mogoče ničesa, ker nij vode blizu, vrhu tega je še sever prav močno ogenj netil. Zavarovani so bili le štirje, a jeden izmej njih nij letos zavarovalnine plačal. Škoda je neizrečeno velika. Priporočajo se v podporo.

— (Iz Ljutomera) se nam piše 1. julija, da je tam toča hudo šla, debela ko kurje jajce. Kolikor se sliši, gorice nijso pobite, pač pa je polje od Lukavec proti Malej Nedelji in proti Muri strašno potolčeno. Mnogega kmeta up leži po toči čisto v zemljo pobit in zdrobljen na tleh.

— (Toča) je pobila 30. junija zvečer v mariborske okolici, zlasti pri sv. Petru grozno. Trta je brez zelenja, poljski pridelki uničeni.

— (Ptujška društva,) slovenska čitalnica, nemški kazino, pevsko društvo itd. naredé 6. t. m. skupen izlet v Slovensko Bistrico.

— (Kopersko učiteljišče.) Za izpit zrelosti se je oglasilo lepo število maturantov in sicer: 28 gojencev 4. leta tukajšnjega, 2 lanske leto reprobirana in 4 vnani. Po narodnosti jih je 18 Slovencev, 2 Hrvata in ostali Italijani. Pismene skušnje so se pričele 1. julija in ustmene bodo 15. t. m. Po zrelostnej skušnji so skušnje treh prvih tečajev. Slovenci dobé letos mnogo dobrih učiteljskih moči. Šolsko leto končamo z 31. julijem. Težkim srcem se bomo takrat poslovili od dobrih in izurjenih pevcev, ki nas letos zapustijo, upajmo pač, da se najde dober naraščaj! Vročina je tu grozna in tudi komarjev nam ne primanjkuje.

— (Telegram gospoda Schneida), ki ga je od njega po volitvi v slovenskem jeziku prejel g. dr. J. Bleiweis, izreka volilem ljubljanskim zahvalo tako-le: „Pri službovanju v Novomestu, v mnogovrstni poznejši dotiki in slednjič kot deželan kranjski spoznal sem Kranjo za krasen biser avstrijskega cesarstva. V srcu te dežele poverjen s poslanstvom v državni zbor štejem si prečastno to zaupanje v neprecenljivo odlikovanje, za katero izrekam svojim volilem iskreno zahvalo, — slavni naslednici Emone pa zagotovilo neutrujenega prizadevanja, v njenem smislu delovati z združenimi močmi, kakor terja to Bog, cesar, domovina. Živela Ljubljana! Vitez Schneid.“

— (O Peter Kozlerjeve literarne zapuščini) poročajo „Nov.“: da gospá vdova nepozabljenega rodoljuba je prišla dné 27. pr. m. k dr. Jan. Bleiweisu, predsedniku „Slovenske Matice“, in mu prinesla zapечатeno pismo. Na zavitku tega pisma stojé besede: „Po mojej smrti odpreti!“ Dr. Bleiweis odpré vpričo gospé vdove zavitek in v njem najde rokopis ranjcega rodoljuba z napisom: „Dogodbe prvega zemljevida slovenske dežele, spisal izdatelj Peter Kozler“. Na zavitku je g. Kozler napisal še sledeče besede: „Vložene dogodbe so bile uže leta 1863 za natis spisane; ako bode „Slovenska Matica“ po mojej smrti spoznala, da so razširjenja po tisku vredne, naj jih natisne“. Dr. Bleiweis, vesel te dragocene zapuščine, ki nam kaže, koliko je trpel naš g. Peter Kozler za to, da se je leta 1848 postopil na svitlo dati „Zemljevid Slovenije“, brez premisleka zagotovi gospé, da uže v letošnji „Letopis“ „Slovenske Matice“ vzame ta jako zanimiv spis, ki bode njega vrednost veliko veliko povečal, in ostane iskrenemu rodoljubu, mučeniku za narodno stvar, najlepši spomenik „aere perennius“. Ob jednom je pa ta spis tudi po uradnih doku-

mentih izpričan dokaz tadanje avstrijske cenzure, in kakošnji sužni smo leta 1848 še bili Slovenci!

Tuji.

2. julija:

Evropa: Schallmeiner iz Reke. — Rumpret, Steuer iz Krškega. — Wolf iz Reke. — pl. Vestenek iz Logateca. — Bar. Berg iz Krškega. — Neumayer iz Dunaja. — Grof Thurn iz Radovljice. — Kleiner iz Dunaja. — Pri avstrijskem cesarju: Lukenicz Klanjca.

Dunajska borza 3. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

znotni drž. dolg v bankovih . . .	67	gld.	40	kr.
znotni drž. dolg v srebru . . .	69	„	10	„
zlata rent . . .	78	„	50	„
860 drž. posojilo . . .	127	„	—	„
akcije narodne banke . . .	821	„	—	„
srednje akcije . . .	268	„	—	„
London . . .	115	„	95	„
srebro . . .	—	„	—	„
Napol. . .	9	„	21 1/2	„
č. kr. cekini . . .	5	„	49	„
državne marke . . .	56	„	90	„

Tržne cene

v Ljubljani 2. julija t. l.

Pšenica hektoliter 6 gld. 66 kr.; — rož 4 gld. 39 kr.; — ječmen 3 gld. 25 kr.; — oves 2 gld. 93 kr.; — ajda 4 gld. 71 kr.; — prosó 4 gld. 55 kr.; — koruza 4 gld. 80 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 75 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 92 kr.; — mast — gld. 70 kr.; — peh tršen — gld. 54 kr.; — špeh poven — gld. 60 kr.; — jajce po 1 1/2 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 58 kr.; — telečnine 54 kr.; — svinjsko meso 62 kr.; — sosa 100 kilogramov 1 gld. 60 kr. — slame 1 gld. 43 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 7 gld. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Vodno moč,

15—20 konjskih močij silno, blizu katere železnice na Kranjskem, želi se kupiti. Ponudbe vpošljejo naj se z naslovom: „Vodna moč“ administraciji „Slovenskega Naroda“. (296—2)

Da izvedó tudi drugi,

naznanjam, da izdelujem vse v stroko

kleparstva

spadajoča dela po niskej ceni, ter priporočam se posebno prečastitej duhovščini za pokrivanje cerkvenih zvonikov.

Miha Belc

(290—3)

v št. Vidu nad Ljubljano.

Organist

z dobrimi spričali, kateri bi tudi službo možnarja opravljali, išče službo; pisma naj se blagovolijo pošiljati pod naslovom:

J. M. Organist,

(300—1)

Poste restante v Idriji.

Mlin na prodaj.

Pol ure od mesta in železniške postaje Ormož je mlin z oljarnico na prodaj. Mlin kakor tudi gospodarsko poslopje je zidano. Pogoji so ugodni. Kdor želi kupiti, naj se oglasi pri Juriju Jesihu, posestniku v Pavlovcih poleg Ormoža, kjer se pogoji natančneje poizvedó. (299—1)

Ponudbena obravnava.

Od okrajno-cestnega odbora v Krškem se dá na znanje, da bo

v nedeljo, t. j. 6. julija t. l.

ob 10. uri dopoldne pri c. k. okrajnem glavarstvu v Krškem obravnava o prevzetju dela za razširjenje okrajne ceste od Belega brega do Pristave.

Pogodbe, načrti in preudarek stroškov leži pri podpredsedniku, gosp. Franc Šebaucu v Krškem št. 88, vsakemu na ogled.

Cena za to delo je nastavljena na 4300 gld. Pismene ponudbe, prevedene s kolekom 50 kr., morejo se do 11. ure imenovanega dné (6. julija) predložiti ali predsedniku ali pa njegovemu namestniku v Krškem. (293—3)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.